Apstiprināts 29.08.2024.

Latvijas Literatūras gada balvas nolikums

1. Vispārīgie noteikumi

1.1. Latvijas Literatūras gada balva (LALIGABA) ir Latvijas rakstnieku un tulkotāju literārā radošā darba ikgadējā novērtējuma konkurss, kura mērķis ir izcelt, apbalvot un popularizēt mākslinieciski augstvērtīgus, novatoriskus, Latvijas literārajam procesam nozīmīgus, kā arī sociāli, politiski un filozofiski aktuālus literārus autordarbus un literatūrpētniecības darbus, literāru darbu tulkojumus un to autorus.

1.2. Konkursā tiek vērtēti vienā kalendārajā gadā Latvijā izdotu literāru autordarbu pirmpublicējumi.

1.3. Latvijas literatūras gada balvas piešķir individuāliem autoriem, taču atsevišķos gadījumos par konkrētu sasniegumu balvu var piešķirt autoru kolektīvam.

1.4. Latvijas literatūras gada balvai tiek nominēti darbi, kura autortiesības pieder konkrētam autoram vai autoru grupai; netiek izvērtēti mākslīgā intelekta radīti un/vai anonīmi veikumi.

1.5. Latvijas Literatūras gada balvai netiek nominēts un/vai apbalvots mūžībā aizgājušo autoru literārais veikums. Autoru ieguldījums var tikt godināts Latvijas Literatūras gada balvas pasākumā pēc ekspertu un/vai balvas organizatoru ieteikuma.

1.6. Latvijas Literatūras gada balvas konkursa norises un balvu piešķiršanas procesu organizē biedrība „Latvijas Rakstnieku savienība” (turpmāk – LRS), SIA „Starptautiskā Rakstnieku un tulkotāju māja” (turpmāk – SRTM) un Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts (turpmāk – LU LFMI)

1.7. Par Latvijas Literatūras gada balvas pasniegšanas veidu, vietu un laiku ik gadu kopīgi lemj LRS, SRTM un LU LFMI un izvirza projekta vadītāju un ekspertu komisijas koordinatoru.

2. Balvas kategorijas

2.1. Latvijas Literatūras gada balvu piešķir par sniegumu šādās pamata kategorijās:

2.1.1. Labākais dzejas autordarbs latviešu valodā;

2.1.2. Labākais prozas autordarbs latviešu valodā;

2.1.3. Labākais literatūras autordarbs bērniem latviešu valodā;

2.1.4. Labākais ārvalstu daiļliteratūras tulkojums latviešu valodā (eksperti ir tiesīgi sadalīt nomināciju un izvirzīt atsevišķi nominācijas Labākais atdzejojums latviešu valodā un Labākais prozas tulkojums latviešu valodā);

2.1.5. Spilgtākā debija literatūrā latviešu valodā.

2.2. Eksperti ir tiesīgi piešķirt papildus balvas kategorijās:

2.2.1. Spilgtākais darbs literatūras pētniecībā;

2.2.2. Spilgtākais darbs dramaturģijā (vērtētas tiek atsevišķas lugas, kas ir publicētas grāmatās, rakstu krājumos, periodiskajos izdevumos, vērtēšanai nevar pieteikt lugas, kas nav publicētas).

2.3. Papildus tiek piešķirta Latvijas Literatūras gada balva par mūža ieguldījumu Latvijas literatūrā par ilggadīgu, literāri augstvērtīgu ieguldījumu dzejā, prozā, dramaturģijā, kritikā vai tulkošanā latviešu valodā, kā arī par būtisku ieguldījumu Latvijas rakstniecības pazīstamības veicināšanā.

2.4. Ekspertu komisija var piešķirt speciālbalvas par nozīmīgu veikumu Latvijas literatūrā mazākumtautību vai latviešu valodā kalendārā gada ietvaros, kas neiekļaujas nevienā no minētajām pamata kategorijām, kā arī par īpašu veikumu vai ieguldījumu Latvijas literatūras tulkošanā vai popularizēšanā ārvalstīs

3. Pretendentu pieteikšana

3.1. Latvijas Literatūras gada balvas kandidātus var pieteikt LRS, SRTM, LU LFMI, Valsts kultūrkapitāla fonda Literatūras nozares ekspertu komisija, Kultūras ministrijas Literatūras un grāmatniecības padome, izdevniecības, radošās apvienības, mediju redakcijas, augstskolas, bibliotēkas, autori, kā arī ierosināt Latvijas Literatūras gada balvas ekspertu komisija.

3.2. Informāciju par Latvijas Literatūras gada balvas kandidātu pieteikšanu publisko medijos, Kultūras ministrijas, LRS, SRTM, LU LFMI un balvas tīmekļa lapā katra gada rudenī ar pieteikumu iesniegšanas termiņu līdz nākamā gada janvāra noslēgumam.

3.3. Pieteikumi iesniedzami LU LFMI – Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, Mūkusalas iela 3, atstājot aploksnes/bandroles/kastes ar norādi “Latvijas Literatūras gada balvai” uz galdiņa, izmantojot darbinieku ieeju no Valguma ielas puses. Par atstāto sūtījumu lūgums sazināties 28270431 vai laligaba@gmail.com. Pieteikumi iesniedzami brīvā rakstiskā formā, pievienojot 2 darba izdevuma eksemplārus (ja vienā izdevumā publicēti vairāki

dramaturģiski darbi, kuri tiek pieteikti konkursam, **nav** nepieciešamas iesniegt divus fiziskos eksemplārus par katru pieteikto darbu), kā arī nosūtot darba elektronisko versiju (*pdf vai *epub formātā) uz e-pastu laligaba@gmail.com

3.4. Iesniegtie darbu eksemplāri netiek atgriezti iesniedzējiem pēc darbu izvērtēšanas.

4. Ekspertu komisijas izveide un nosacījumi

4.1. Literatūras gada balvas pretendentus izvērtē ekspertu komisija, kuru savstarpēji saskaņo un izveido LU LFMI un LRS atbilstoši nolikuma 4.2. minētajiem nosacījumiem.

4.2. Ekspertu komisijā iekļauj 7 (septiņus) pārstāvjus, ņemot vērā šādus nosacījumus:

4.2.1. Ekspertu komisijā iekļauj ne mazāk kā vienu dzejas autoru, vienu prozas autoru, vienu tulkotāju un vienu bērnu literatūras pārstāvi.

4.2.2. Ekspertu komisijā var iekļaut literatūrzinātnieku un/vai literatūrkritiķi, kuram pēdējo 2 (divu) gadu laikā bijušas vismaz 3 (trīs) publikācijas par Latvijas literatūru.

4.2.3. Ekspertu komisijā var iekļaut 1 (vienu) pārstāvi, kurš nav literāts, bet kuram ir atzīstami panākumi literārā procesa organizēšanā un literatūras popularizēšanā.

4.2.4. Ekspertu komisijā nevar iekļaut literātu, kura darbs attiecīgā gada periodā iesniegts vērtēšanai Latvijas Literatūras gada balvas konkursā.

4.2.5. Ekspertu komisijā nevar iekļaut izdevniecību darbiniekus, ja izdevniecības publicēts darbs attiecīgajā gadā iesniegts Latvijas Literatūras gada balvas konkursā.

4.2.6. Ja Latvijas literatūras gada balvas konkursam tiek iesniegts darbs, kura redaktors ir ekspertu komisijas sastāvā, eksperts nepiedalās minētā darba vērtēšanā un izvirzīšanā nominācijai; ja darbs tiek nominēts, balsojumā par balvu piešķiršanu konkrētajā nominācijā eksperts balsojumā atturas vai ir tiesīgs balsot tikai par tiem nominētajiem darbiem, kuru redakcijas tapšanā nav piedalījies.

4.2.7. Eksperts Latvijas Literatūras gada balvas ekspertu komisijā var darboties ne biežāk kā reizi divos gados.

4.2.8. Ekspertu komisijas locekļi pirms darba uzsākšanas paraksta apliecinājumu par interešu konflikta neesamību attiecībā uz balvai pieteiktajiem pretendentiem – literārajiem darbiem un to autoriem:

4.2.9. Ekspertu komisijas loceklis atrodas interešu konfliktā, ja:

4.2.9.1. situācija ir uzskatāma par interešu konfliktu likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” izpratnē;

4.2.9.2. persona atzīst, ka pastāv objektīvi vai subjektīvi iemesli, kas viņai traucē veikt objektīvu Balvas pretendentu izvērtēšanu;

4.2.9.3. pēc personas uzskatiem, ētisku apsvērumu dēļ varētu tikt apšaubīta viņas darbības objektivitāte un neitralitāte.

4.2.10. Ja ekspertu komisijas darba gaitā rodas eksperta neatbilstība kāda no 4.2. punktā minēto nosacījumu prasībām, ekspertam nekavējoties jāziņo par to balvas organizatoriem un jāpārtrauc darbība ekspertu komisijā un jauna eksperta iesaisti komisijā iespēju izskata un nodrošina LU LFMI un LRS.

4.3. No ekspertu komisijas sastāva izvirza komisijas priekšsēdētāju, kas balsojuma rezultātā tiek apstiprināts pirmajā ekspertu komisijas sēdē.

4.4. Ekspertu komisijas priekšsēdētāja pienākumos ietilpst:

4.4.1. ekspertu komisijas darba – diskusiju un balsojumu vadīšana, darba koordinācija;

4.4.2. ekspertu komisijas pieņemto lēmumu pamatojuma sagatavošana;

4.4.3. ekspertu komisijas viedokļa pārstāvēšana saziņā ar medijiem.

5. Ekspertu komisijas darba un balsošanas kārtība

5.1. Ekspertu komisijas darbs norisinās laikā no septembra līdz nākamā gada aprīlim.

5.2. Ekspertu komisija iepazīstas un profesionāli izvērtē visus konkursā pieteiktos darbus.

5.3. Ekspertu komisijas darbs norit sēžu laikā – atklātās diskusijās un balsojumos, katrā no pamata kategorijām izvirzot balvai nominētos darbus, speciālbalvas un mūža balvas ieguvēju. Ekspertu komisijas sēdes daļā, kas skar balvai nominēto darbu, speciālbalvas un mūža balvas ieguvēja izvirzīšanu un balsojumu, var piedalīties LALIGABA projekta vadītājs (bez balstiesībām).

5.4. Ekspertu komisija ir lemttiesīga, ja sēdēs piedalās vismaz pieci komisijas locekļi.

5.5. Izvērtējot balvai pieteiktos darbus, ekspertu komisija ņem vērā sekojošus aspektus:

5.5.1. autora prasmi lietot valodu un literārās formas, valodas un formas novatorismu, stila meistarību un unikalitāti;

5.5.2. prasmi raisīt intensīvu lasītāja pieredzi vai emocionālu līdzpārdzīvojumu;

5.5.3. mākslinieciskās ieceres oriģinalitāti un prasmi to iemiesot literārā darbā;

5.5.4. darbā pausto ideju aktualitāti vispārcilvēciskā, filozofiskā un sociālā vai politiskā kontekstā.

5.6. Katrā no pamata kategorijām ekspertu komisijai ir tiesības izveidot labāko balvai pieteikto literāro darbu garo sarakstu, kas tiek publiskots LALIGABA sociālo tīklu kontos, un no kura ekspertu komisija vēlāk nominē darbus balvai.

5.7. Katrā no nomināciju pamata kategorijām ekspertiem jānominē 4 (četri) darbi, taču atsevišķos gadījumos ekspertu komisija var noteikt 2 – 5 (divu līdz piecu) darbu nominēšanu vienā pamata kategorijā.

5.8. Ekspertu komisija atsevišķos gadījumos līdz garā saraksta publiskošanai ir tiesīga lemt par papildus kategorijas ieviešanu vai pamatkategorijas sadalīšanu apakškategorijās, arī tajās nominējot 2 – 5 (divus līdz piecus) darbus.

5.9. Garā un īsā saraksta izveide 5.3. punktā minētajā sēdē katrā kategorijā tiek fiksēta rakstiski, skaitot ekspertu komisijas locekļu balsis. Īsā saraksta turpmāka pārskatīšana iespējama tikai izņēmuma gadījumos, ja to saprātīgā termiņā, bet ne vēlāk kā trīs dienu laikā pēc saraksta izveides sēdes beigām, ir pieprasījis komisijas priekšsēdētājs/a, izvirzot argumentus saistībā ar jauniem faktiem, apstākļiem vai apsvērumiem, kas atklājušies pēc sākotnējās sēdes.

5.10. Par katru no balvai nominētajiem darbiem, speciālbalvas ieguvēja un mūža balvas ieguvēja veikumu ekspertu komisija sagatavo vismaz 3 (trīs) vērtējumus, argumentēti pamatojot šī darba kvalitāti, kas tiek publiskoti balvas mājaslapā.

5.11. Informācija par balvai nominētajiem darbiem, speciālbalvas un mūža balvas ieguvēju tiek publiskota Kultūras ministrijas, SRTM, LRS, LU LFMI un balvas tīmekļa lapās un medijos.

5.12. Ekspertu komisijas balsojums par balvas ieguvēju katrā no pamata kategorijām ir aizklāts un tajā piedalās visi ekspertu komisijas locekļi.

5.13. Eksperti veic elektronisku gala balsojumu pamata kategorijās un iespējamās papildus kategorijās katrs individuāli, atsūtot uz e-pastu ekspertu komisijas koordinatoram savu gala balsojumu. Gala balsojumā katrā kategorijā nominētie darbi ir jāsarindo no 1. līdz 2., 3., 4. vai 5. vietai (katrai vietai izvirzot vienu darbu). Ekspertu komisijas locekļu izvēlētās vietas katram nominētajam darbam tiek summētas un katrā kategorijā par uzvarētāju tiek atzīts nominants, kas saņēmis mazāko summu. Vienādu summu gadījumā, balvas ieguvēja

noteikšanā izšķirošā ir komisijas priekšsēdētāja balss.

5.14. Balvas ieguvējs par mūža balvu un speciālbalvu tiek noteikts ar balsu vairākumu atklāti balsojot sēdē. Ja par vairākiem kandidātiem nobalsojis vienāds ekspertu komisijas locekļu skaits, balvas ieguvēja noteikšanā izšķirošā ir komisijas priekšsēdētāja balss.

5.15. Ekspertu komisijas lēmumi tiek protokolēti un tos ar parakstu apstiprina komisijas priekšsēdētājs.

5.16. Ekspertu komisijas balsojumu un rezultātus par balvu ieguvēju katrā no pamata kategorijām, speciālbalvas un mūža balvas ieguvēju un balvu fonda sadalījumu apstiprina ekspertu komisijas priekšsēdētājs, kā arī SRTM, LRS un LU LFMI vadītāji.

5.17. Ekspertu komisija, kā arī SRTM, LRS un LU LFMI vadītāji līdz balvu pasniegšanas pasākuma noslēgumam nav tiesīgi izpaust informāciju par balvu ieguvējiem, kā arī atklāt informāciju par sēdēs pieņemtajiem lēmumiem, komentēt pretendentu apspriešanas un balsošanas gaitu.